

kovové, dále pak stanovil § 18 třetího dílu cís. nař. ze dne 21. září 1899, čís. 176 ř. zák., že závazky založené počínajíc 1. lednem 1900, které mají býti splněny efektivně v druhu mince v § 15 odst. 3 tohoto nařízení nejmenovaném, nebo ve měně cizozemské, jest efektivně splniti v určitém druhu mince nebo v cizozemské měně, a konečně stanoví pro obor práva obchodního čl. 336 obchodního zákonníka zcela všeobecně přípustnost přípovědi plnění efektivního, pokud se týče v určitých mincích. Nepříčí se tedy přípověď placení ve zlatě nijak zákonu, a dalo by se v této příčině k vůli úplnosti odkázati také ještě k §§ 1 a 2 cís. nař. ze dne 20. března 1915, čís. 69 ř. zák. o vyrovnání soukromoprávních peněžních dluhů státu znějících na zlaté mince nebo cizozemskou měnu, které platiti jest v tuzemsku, jež stanoví zvláštní výjimky pro placení státem, čehož by nebylo bývalo zapotřebí, kdyby zákon závazky ve zlatě neuznával vůbec. Není tedy ujednání, o něž se opírá žaloba, nicotné ani proto, že se příčí zákonnému zákazu, a dlužno je tedy splniti, pokud se tak dosud nestalo.

Čís. 6895.

Třebas se propachtovatel hostinské koncese pachtýři zavázal, že hostinského, jehož mu pachtýř oznámí, ohlásí jako svého náměstka koncese, jest, byl-li pachtýřem jmenovaný hostinský vpravdě podpachtýřem, ohlášení jeho propachtovatelem projevem učiněným na oko, jímž měl býti obcházen předpis šu 55 a 19 živn. řádu. Smlouva taková jest nicotnou a podpachtýř používá hostinských místností bez právního důvodu. Šlo-li stranám o to, by pachtýř získal místnosti ku provozu koncese podpachtýřem, jest smlouvu posuzovati jednotně jako smlouvu pachtovní.

(Rozh. ze dne 10. března 1927, Rv I 292/27.)

Žalobu manželů Františka a Bertý M-ových proti Karlu R-ovi a Karlu V-ovi o vyklizení hostinských místností o b a n i ž š í s o u d y zamítly. N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Dovolání, pokud se opírá o dovolací důvod čís. 4 šu 503 c. ř. s., nelze upříti oprávnění. Podle pachtovní smlouvy ze dne 25. září 1923, uzavřené mezi Františkem M-em, majitelem hostince »U modrého hroznu« ve V. čp. 14 jako propachtovatelem a Karlem V-em, majitelem pivovaru v K., jako pachtěrem, propachtoval František M. Karlu V-ovi hostinskou koncesi s místnostmi ve smlouvě uvedenými na dobu tří let od 1. října 1923 do 30. září 1926, při čemž bylo ve smlouvě stanoveno nájemné z domu 500 Kč a pachtovné za koncesi 1.500 Kč ročně, kteréžto částky měly býti odpočítávány od dluhu propachtovatelova u pachtěře (odst. I. až III.). Veškeré daně a přírážky ze živnosti (hostinské), jakož i daň domovní a důchodová z pachtovného měly býti placeny pachtěrem bez započtení na pachtovné (odst. IV.). Volba ho-

stinského nebo zástupce pachtěrova byla zůstavena jen pachtěři (odst. V.). Propachtovatel se zavázal hostinského, jež si pachtěř vždy opatří, jako svého zástupce v provozu koncese (u politického úřadu) ohlásiti (odst. VII.). Veškerá tato ustanovení písemné smlouvy pachtovní, proti níž strany při ústním jednání před soudem prvé stolice nečinily námitek, nezůstávají pochybností, že Karel V. zpachtoval od Františka M-a nejen hostinské místnosti, ve smlouvě uvedené, nýbrž i hostinskou koncesi a že se tedy podle obsahu smlouvy měl státi pachtěrem hostinské koncese V., nikoli hostinský nebo zástupce pachtěře, kterého si V. podle smlouvy zvolí. O správnosti tohoto úsudku svědčí jmenovitě, že předmětem pachtovní smlouvy bylo propachtování hostinské koncese s místnostmi ve smlouvě uvedenými, ku provozu této koncese potřebnými, že pachtovné ročních 2.000 Kč bylo započítáno na nájemné z domu penízem 500 Kč a na pachtovné za koncesi penízem 1.500 Kč, dále, že se Karel V. jako pachtěř zavázal platiti mimo jiné také veškeré daně a přírážky ze živnosti (hostinské), a že pachtěři V-ovi byla ponechána volba hostinského nebo zástupce pachtěrova, tedy nikoli zástupce propachtelova. O tom není sporu, že živnost hostinskou, tedy i příslušnou koncesi v domě čp. 14 ve V. provozoval žalovaný Karel R., a poněvadž, jak dolíčeno, hostinské koncese od Františka M-a nezpachtoval R., nýbrž V., nemohl R. tuto koncesi provozovati jako pachtěř M-ův, nýbrž jako podpachtěř V-ův. Že tomu bylo tak a že i V. věc stejným způsobem pojímal, o tom svědčí mimo obsah smlouvy také dopis ze dne 21. září 1926, v němž Karel V. právnímu zástupci strany žalující píše o svém pachtu hostince jakož i o tom, že se snažil pro svého podpachtěře Karla R-a jiný hostinec nalézt. Žalovaní ostatně ve sporu ani netvrdili, že Karel R. nějakou smlouvu s Františkem M-em nebo s oběma žalobci ve příčině hostinské koncese uzavřel a že jim pachtovné za koncesi platil, a snaží se pouze z toho, že se žalobci proti Karlu V-ovi zavázali ohlásiti u politického úřadu hostinského, kterého jim V. pojmenuje jako svého pachtěře, dovoditi, že pachtěrem koncese jest R. Leč úsudek tento jest mylný a nemá v pachtovní smlouvě opory, kterou z ní žalovaní chtějí vytěžiti. Jest ovšem pravdou, že František M. se pachtovní smlouvou zavázal, že hostinského, jehož si pachtěř V. vždy opatří, ohlásí (u politického úřadu) jako svého náměstka koncese, a žalobci sami doznávají, že bylo tomuto závazku vyhověno, ježto však, jak dolíčeno, František M. propachtoval koncesi s hostinskými místnostmi V-ovi jako pachtěři, žalovaní pak ani netvrdili, že Karel R. smlouvu pachtovní ve příčině hostinské koncese se žalobci uzavřel, a jak rovněž dolíčeno, tento žalovaný byl v pravdě podpachtěrem Karla V-a, — bylo stranou žalující učiněné ohlášení Karla R-a jako náměstka při provozu koncese Františku M-ovi propůjčené v rozporu se skutečností. Byl to projev ve srozumění s Karlem V-em pouze na oko učiněný (§ 916 obč. zák.), který po zákonu není s to, by způsobil mezi smluvními — po případě mezi spornými — stranami materiálně právní účinky. Projev ten směřoval podle zřejmého úmyslu stran k tomu, by před příslušným politickým úřadem jako úřadem živnostenským byl zastřen pravý stav věci a aby tak bylo docíleno schválení Karla R-a jako ohlášeného náměstka ma-

jítele koncese, poněvadž obě smluvní strany si musily býti toho vědomy, že by Karel R. jako podpachtěř Karla V-a politickým úřadem schválen býti nemohl. Smluvní strany volily postup nezákonný, by obešly předpisy §§ 55 a 19 živn. ř., jimiž je podpacht živnosti zakázán. Poněvadž tedy pachtovní smlouva ze dne 26. září 1923 byla uzavřena k tomu cíli, aby Karlu V-ovi jako pachtěři hostinské koncese bylo umožněno dáti tuto koncesi provozovati Karlem R-em jako podpachtěřem, byl jí porušen zákonný zákaz podpachtu živnosti a proto nutno ji považovati za nicotnou (§ 879 obč. zák.). Nicotná smlouva není s to, by založila právní poměr, k němuž úmysl stran směřoval, a marně domáhají se žalovaní soudní ochrany nároků, jež z nicotné smlouvy pachtovní vyvozují, neboť zákon nicotné smlouvy trpěti nechce. Nemají-li tedy žalovaní zákonné opory ve smlouvě ze dne 26. září 1923, nutno dáti za pravdu straně žalující, že žalovaní užívají místností v žalobě uvedených bez platného důvodu právního, a proto bylo při správném nazírání na věc žalobní prosbě vyhověti. Odvolací soud neposoudil věci po stránce právní správně a vývody jeho jsou ve zřejmém rozporu s obsahem smlouvy ze dne 25. září 1923 a dopisu ze dne 21. září 1926. To platí jmenovitě o úsudcích soudu odvolacího, že ku podpachtu koncese nedošlo, že Karel V. vzal do nájmu pouze místnosti, kdežto František M. že přenechal koncesi ku provozu Karlu R-ovi jako svému pachtěři. Odvolací soud úplně přehlédl, že žalovaní sami ani netvrdili, že byla mezi M-em a R-em nějaká soukromoprávní úmluva uzavřena a že R. platí straně žalující za přenechání koncese ku provozu pachtovní. To však už stačí k závěru, že mezi stranou žalující a R-em žádný smluvní poměr nebyl založen. Není tedy pražádné příčiny, by pacht koncese byl z jednotné smlouvy pachtovní ze dne 26. září 1923 vylučován. Poněvadž pak, jak z obsahu smlouvy nutno souditi, jednalo se smluvním stranám o to, by Karel V. jako majitel pivovaru získal hostinské místnosti ku provozu koncese podpachtěřem, a bylo tudíž dosažení výkonu koncese hlavním účelem smlouvy pachtovní, kdežto získání místností hostinských jen účelem podružným ku provozu koncese sloužícím, jest smlouvu ze dne 26. září 1923 považovati za jednotný celek a to za smlouvu pachtovní (§ 1091 obč. zák.), jak ji smluvní strany samy správně označily, a není přípustno dělití tuto jednotnou smlouvu libovolně, jak to činí soud odvolací, na smlouvu nájemní omezenou na hostinské místnosti a na smlouvu další, jejímž předmětem by byla koncese hostinská. Pokud soud odvolací z předpisu § 568 c. ř. s. vyvozuje, že žaloba proti Karlu R-ovi je pochybena, činí tak zbytečně, když nedostatek pasivní legitimize tímto žalovaným nebyl namítán. Ostatně je poukaz na § 568 c. ř. s. v tomto případě nemístným, poněvadž ve sporu nejde o trvání nebo zrušení poměru pachtovního, nýbrž žaloba se opírá o nicotnost smlouvy pachtovní, tvrdíc, že k založení poměru pachtovního vůbec nedošlo. Ježto pak, jak tuto dovozeno, jest ona pachtovní smlouva skutečně nicotnou, nepřicházejí tu předpisy o ochraně nájemníků v úvahu.